Polisi Cymraeg

Cytunwyd gan Gyngor Tref Dinbych ar 26 Hydref 2026.

Dyddiad Adolygu: 26 Hydref 2028.

Eitem	POLISI CYMRAEG CYNGOR TREF DINBYCH
1	Mae Cyngor Tref Dinbych wedi mabwysiadu'r egwyddor y bydd yn trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru. Mae'r cynllun hwn yn nodi sut y bydd y Cyngor yn gweithredu'r egwyddor hon wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yn Ninbych.
2	Mae'r Cyngor yn cydnabod y gall aelodau o'r cyhoedd fynegi eu barn a'u hanghenion yn well yn eu iaith ddewis, mai arfer da yn hytrach na chonsesiwn yw galluogi unigolion i ddefnyddio eu iaith ddewis, ac y gallai gwrthod yr hawl hon roi aelodau o'r cyhoedd dan anfantais wirioneddol. Felly, bydd y Cyngor yn sicrhau bod gan y cyhoedd yr hawl i ddewis pa iaith i'w defnyddio wrth ddelio â'r Cyngor.
3	Mewn perthynas â'r Cynllun hwn, nod y Cyngor yw: • Galluogi pawb sy'n derbyn neu'n defnyddio gwasanaethau'r Cyngor, neu sy'n cyfrannu at y broses ddemocrataidd, i wneud hynny drwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg, yn ôl eu dewis personol. • Annog y defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned. • Annog eraill i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned.
4	Mae gan y Cyngor amrywiaeth o gyfrifoldebau a gwasanaethau, gan gynnwys: • Lloches Bws • Maes parcio Ward y Ffatri. • Cofeb Ryfel Dinbych. • Ardaloedd chwarae – meysydd chwarae / ardaloedd gemau amlddefnydd. • Biniau sbwriel. • Dosbarthu grantiau. • Ymgynghori ar geisiadau cynllunio. • Darparu goleuadau Nadolig. • Byrddau hysbysu: Bwrdd Cymunedol a Bwrdd Cyngor y Dref. • Meinciau eistedd. Mae'r Cyngor hefyd yn cefnogi amrywiaeth o wasanaethau, digwyddiadau a gweithgareddau eraill yn y Dref. Mae rhagor o wybodaeth ar gael ar wefan y Cyngor: www.denbightowncouncil.gov.uk
5	Mae gan y Cyngor 15 aelod etholedig a 2 aelod o staff, sef Clerc y Dref a Chynorthwyydd. Mae rhai o aelodau'r Cyngor yn siarad Cymraeg. Mae nifer o grwpiau cymdeithasol, diwylliannol a chymunedol sy'n chwarae rhan flaenllaw ym mywyd y gymuned. Mae'r Cyngor yn gweithio i hyrwyddo datblygiad

	cymunedol a gweithgareddau cymdeithasol, yn ogystal ag ymateb i anghenion lleol er mwyn gwella safonau byw yn yr ardal. Mae Cyfrifiad 2011 yn dangos bod 22.5% o bobl Dinbych yn siarad Cymraeg.
6	**Polisïau a Mentrau** Wrth lunio polisïau a mentrau newydd, bydd y Cyngor yn: • Asesu eu heffaith ieithyddol a sicrhau eu bod yn gyson â Chynllun y Gymraeg. • Hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg lle bynnag y bo modd, a manteisio ar bob cyfle i symud yn nes at weithredu'r egwyddor o gydraddoldeb yn llawn. • Ymgynghori â Chomisiynydd y Gymraeg ymlaen llaw ynghylch cynigion a fydd yn effeithio ar y Cynllun hwn neu gynllun unrhyw gorff cyhoeddus arall. Ni fydd y Cynllun yn cael ei newid heb gytundeb y Comisiynydd. • Sicrhau bod y rhai sy'n ymwneud â llunio polisïau yn ymwybodol o'r Cynllun ac o gyfrifoldebau'r Cyngor o dan Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, yn ôl yr angen. • Sicrhau bod y mesurau a gynhwysir yn y Cynllun yn cael eu cymhwyso i bolisïau a mentrau newydd wrth iddynt gael eu gweithredu. • Pan fydd y Cyngor yn ymgynghori ar geisiadau cynllunio, bydd yn annog ymgeiswyr i godi arwyddion dwyieithog mewn lleoliadau megis swyddfeydd, busnesau, siopau ac archfarchnadoedd, gan ystyried natur ieithyddol yr ardal. • Pan fydd y Cyngor yn ymgynghori ar enwi strydoedd, datblygiadau ac ystadau newydd, bydd yn cefnogi'r defnydd o enwau Cymraeg ac yn annog defnyddio enwau dwyieithog ar strydoedd presennol.
7	**Safonau Ansawdd** - Bydd gwasanaethau a ddarperir yn Gymraeg neu'n Saesneg o'r un safon uchel ac yn cael eu darparu yr un mor brydlon.
8	**Delio â'r Cyhoedd sy'n Siarad Cymraeg** Gohebiaeth Ysgrifenedig (Llythyrau ac E-byst) • Bydd y Cyngor yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg neu'n Saesneg. • Ni fydd gohebu drwy gyfrwng y Gymraeg ynddo'i hun yn arwain at unrhyw oedi diangen. • Bydd pob gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn cael ei hateb yn Gymraeg. • Bydd pob gohebiaeth yn dilyn sgwrs ffôn neu sgwrs wyneb yn wyneb yn Gymraeg, neu gyfarfod lle cadarnhawyd mai'r Gymraeg yw dewis iaith yr unigolyn, yn cael ei chynnal yn Gymraeg, hyd yn oed os nad oedd y drafodaeth ei hun wedi digwydd drwy gyfrwng y Gymraeg. • Bydd pob gohebiaeth ag aelod o'r cyhoedd yn cael ei chychwyn yn ei iaith ddewis, os yw hynny'n hysbys. • Lle bo'n berthnasol, bydd papur pennawd swyddogol y Cyngor yn cynnwys datganiad yn y ddwy iaith, yn nodi'n glir bod croeso i ohebiaeth yn Gymraeg neu'n Saesneg.
9	**Galwadau Ffôn** • Er nad yw'r Clerc yn siarad Cymraeg, gall ateb galwad yn Gymraeg a chymryd y camau priodol.

	• Pan fydd swydd Clerc y Dref yn wag, bydd y swydd yn parhau i gael ei hysbysebu gan nodi bod sgiliau dwyieithog yn ddymunol.
10	**Cyfarfodydd Cyhoeddus a Drefnir gan y Cyngor neu ar ei Ran** • Croesewir cyfraniadau yn Gymraeg neu'n Saesneg mewn cyfarfodydd cyhoeddus a gynhelir gan y Cyngor. Bydd hyn yn cael ei nodi'n glir yn yr hysbysiadau sy'n rhoi gwybod am y cyfarfod neu'n ei hysbysebu. • Bydd unrhyw gyfarfod cyhoeddus a gynhelir i drafod y Gymraeg, addysg drwy gyfrwng y Gymraeg, y Dreth Gyngor neu unrhyw wybodaeth ynghylch etholiadau lleol neu is-etholiadau yn ddwyieithog. • Bydd yr holl ddeunydd cyhoeddusrwydd ar gyfer cyfarfodydd cyhoeddus yn ddwyieithog. • Os yw'n amlwg ar ddechrau cyfarfod bod pawb sy'n bresennol yn siarad Cymraeg, cynhelir y cyfarfod yn Gymraeg. • Bydd y Cyngor yn darparu cyfleusterau cyfieithu ar gyfer pobl nad ydynt yn siarad Cymraeg, yn ôl yr angen, mewn cyfarfodydd cyhoeddus a drefnir gan y Cyngor neu ar ei ran. • Pan fydd y Cyngor yn gwybod bod aelod o'r cyhoedd yn dymuno siarad Cymraeg mewn cyfarfod cyhoeddus a fyddai fel arall yn cael ei gynnal yn Saesneg, bydd y dymuniad hwn yn cael ei barchu drwy ddarparu trefniadau cyfieithu priodol. • Ar ddechrau'r cyfarfod, bydd y Cadeirydd yn tynnu sylw'r rhai sy'n bresennol at y gwasanaethau cyfieithu sydd ar gael. • Bydd o leiaf un swyddog neu aelod etholedig yn mynychu cyfarfodydd cyhoeddus i groesawu'r cyhoedd ac i ymdrin ag ymholiadau, cwestiynau neu sylwadau yn Gymraeg. • Bydd unrhyw ddeunydd ysgrifenedig, megis taflenni neu sleidiau a ddefnyddir mewn cyfarfodydd cyhoeddus, yn ddwyieithog.
11	**Cyfarfodydd Cyngor y Dref** • Iaith waith y Cyngor fydd Saesneg, ond os rhoddir rhybudd ymlaen llaw bod y cyhoedd neu aelod etholedig yn gofyn am ddefnyddio'r Gymraeg, darperir gwasanaeth cyfieithu. • Bydd hysbysiadau ac agendâu cyfarfodydd y Cyngor yn ddwyieithog. • Bydd adroddiadau'r cyfarfodydd ac unrhyw gofnodion drafft yn Saesneg. • Bydd y fersiwn gymeradwy o'r cofnodion yn cael ei chyfieithu i'r Gymraeg er mwyn sicrhau ei bod ar gael i'r cyhoedd.
12	**Cyfarfodydd Wyneb yn Wyneb â'r Cyhoedd** • Pan fydd y Clerc ac aelodau'r Cyngor yn ddwyieithog, bydd y Cyngor yn croesawu cyfarfodydd â'r cyhoedd yn Gymraeg neu'n Saesneg ac yn sicrhau bod trefniadau priodol yn cael eu gwneud i alluogi unrhyw aelod o'r cyhoedd i drafod materion â'r Clerc yn Gymraeg, os dymunant wneud hynny. • Pan nad yw'r Clerc yn siarad Cymraeg, ond bod o leiaf rai aelodau o'r Cyngor yn ddwyieithog ac yn barod i gyfarfod ag aelodau o'r cyhoedd sy'n dymuno trafod materion yn Gymraeg, bydd y Cyngor yn croesawu cyfarfodydd â'r cyhoedd yn Gymraeg neu'n Saesneg. Bydd y Clerc yn sicrhau bod trefniadau priodol yn cael eu gwneud i alluogi unrhyw aelod o'r cyhoedd sy'n dymuno trafod materion yn Gymraeg i wneud hynny gydag aelod dwyieithog o'r Cyngor.

	• Pan nad yw'r Clerc nac aelodau'r Cyngor yn siarad Cymraeg, ni all y Cyngor ddarparu cyfarfodydd wyneb yn wyneb â'r cyhoedd yn Gymraeg. Fodd bynnag, pan fydd aelod o'r cyhoedd yn cysylltu â'r Cyngor yn dymuno siarad Cymraeg, bydd y Clerc yn egluro'r sefyllfa'n gwrtais ac yn cynnig cyfle i'r unigolyn drafod y mater yn Saesneg neu gyflwyno ei ymholiad yn ysgrifenedig yn Gymraeg.
13	**Gwefannau a Safleoedd Cyfryngau Cymdeithasol** • Nod y Cyngor yw sicrhau bod yr holl gyhoeddiadau a wneir ar y rhyngrwyd ar ran y Cyngor yn ymddangos yn Gymraeg ac yn Saesneg.
14	**Hunaniaeth Gorfforaethol** • Bydd enw'r Cyngor yn ymddangos yn Gymraeg ac yn Saesneg.
15	**Cynhyrchu a Chyhoeddi Dogfennau Cyhoeddus** • Bydd pob cyhoeddiad sydd wedi'i anelu at y cyhoedd, megis dogfennau, deunydd esboniadol neu ffurflenni grant, yn ddwyieithog, gyda'r ddwy fersiwn iaith yn ffurfio un ddogfen. Lle bo modd, bydd y fersiynau'n cael eu hargraffu ochr yn ochr er mwyn hwyluso croesgyfeirio, dosbarthu a galluogi'r cyhoedd i ddewis eu hiaith. • Os cyhoeddir y fersiynau Cymraeg a Saesneg ar wahân, byddant yn ymddangos ar yr un pryd, yn cael eu dosbarthu gyda'i gilydd ac yn cael eu gwneud yr un mor hygyrch. • Bydd yr holl weithgareddau hysbysebu a chyhoeddusrwydd yn ddwyieithog. • Bydd holl hysbysebion a hysbysiadau'r Cyngor, boed yn cael eu gosod yn y wasg, ar fyrddau hysbysu neu drwy unrhyw gyfrwng arall, yn ddwyieithog. • Bydd hysbysebion swyddi yn ymddangos yn ddwyieithog mewn cyhoeddiadau Saesneg neu ddwyieithog, ac yn Gymraeg yn unig mewn cyhoeddiadau Cymraeg, gyda throednodyn yn Saesneg.
16	• Yn yr wybodaeth a anfonir at y rhai sy'n bwriadu gwneud cais am gymorth ariannol tuag at weithgareddau lleol, bydd y Cyngor yn ei gwneud yn glir bod angen i ymgeiswyr ddisgrifio sut y maent yn bwriadu adlewyrchu natur ddwyieithog y gymuned a'u cynulleidfa yn y gweithgaredd neu'r gweithgareddau y maent yn gofyn am gymorth ariannol ar eu cyfer. Wrth ystyried ceisiadau, bydd y Cyngor yn sicrhau bod ymgeiswyr wedi ystyried ac adlewyrchu natur ieithyddol y gymuned a'u cynulleidfa yn briodol yn eu ceisiadau. • Bydd y Cyngor hefyd yn hysbysu'r ymgeisydd y gall y Fenter Iaith leol ddarparu cyngor a chymorth ymarferol mewn perthynas â chynnwys dwyieithog y gweithgaredd, gan gynnwys gwybodaeth am grantiau sydd ar gael at y diben hwn.
17	**Trefniadau Gweinyddol a Monitro** • Mae gan y Cynllun hwn gefnogaeth lawn y Cyngor. • Clerc y Dref fydd yn gyfrifol am weithredu'r Cynllun o ddydd i ddydd o fewn y Cyngor, gyda chefnogaeth y Grŵp Llywio'r Gymraeg. • Yn ôl yr angen, bydd Clerc y Dref yn sicrhau bod canllawiau a chyfarwyddiadau ar gael i bawb sy'n ymwneud â gweithredu'r Cynllun. • Clerc y Dref fydd yn gyfrifol am fonitro'r Cynllun, gyda chefnogaeth y Grŵp Llywio'r Gymraeg.

	• Bydd y Cyngor yn derbyn adroddiad blynyddol cryno ar weithrediad y Cynllun. Bydd yr adroddiad hwn yn cael ei arddangos yn lleol (er enghraifft, yn y wasg leol, ar fyrddau gwybodaeth lleol ac ati), a bydd copi yn cael ei anfon at Gomisiynydd y Gymraeg. Bydd y Cyngor hefyd yn gwahodd trigolion lleol sy'n siarad Cymraeg i gyflwyno eu barn am y gwasanaeth a sut y gellid ei wella, drwy osod copi o'r adroddiad yn y llyfrgell leol ac ar wefan y Cyngor. • Bydd y Cyngor yn rhoi cyhoeddusrwydd i'r Cynllun yn rheolaidd.
18	**Cwynion** • Dylid cyfeirio unrhyw sylwadau, cwynion neu awgrymiadau ynghylch y Cynllun at: Clerc y Dref Cyngor Tref Dinbych Neuadd y Dref, Dinbych Crown Lane Dinbych LL16 3TB E-bost: Townclerk@denbightowncouncil.gov.uk Ffôn: 01745 815984
19	**Adolygu** • Bydd y Cyngor yn adolygu cynnwys y polisi hwn bob dwy flynedd.